

Milan Kohout

NATURALIZED
CITIZEN
032-87-2371

PROVEĎ VOLA SVĚTEM,
VOLEM ZŮSTANE

OKO, KTERÉ BDÍ

Bezpečí a tvořivé prostředí spolu úzce souvisí a společně podporují kvalitu života, který se odehrává v každodenních zápasech živých lidí navzdory oficiálním dějinám.

Milan Kohout

PROVEĎ VOLA SVĚTEM,
VOLEM ZŮSTANE

*ze smutku plášt'
ušíju si jehlou deště*

*sám prosím bílé stěny
o černý šrám...*

ISBN 978-80-904455-4-3 (brož)

ČÁST PRVNÍ

BLÁTO V DEŠTI

„Zasraný komunisti!“ zařval jsem po okupaci Československa z okna našeho bytu v novostavbě, když mi bylo čtrnáct let. Zařval jsem to strašlivě nahlas, aby to slyšelo celé sídliště na Slovanech v Plzni.

Žvuk mého výkřiku se vydal na cestu prostorem, přes Evropu a Atlantický oceán až do Bostonu v zemi modrých kopců.

Tam se odrazil od malého kapesního zrcátka a vydal se na cestu zpátky.

Sousedka ten večer přišla k mým rodičům a ustrašeně jim říkala, co jsem křičel a že mě za to můžou zavřít.

Bylo krátce po okupaci Československa. Ještě před prázdninami nám učitelé vykládali něco o demokracii a svobodě a najednou se po srpnu otočili a v hrůze ze ztráty zaměstnání nám začali hustit do hlavy zase bláboly o komunismu a nasadili znovu vyučování ruštiny. Pro mě to byl neuvěřitelný podraz. Nemohl jsem pochopit, jak je to možný.

„Dospělí jsou zrádci,“ řekl jsem si. Tohle trauma chtě nechtě nasměrovalo můj život.

Úplně nejstarší vzpomínku mám na chvíli, kdy jsem stál pod stolem u strýce Kubína a najednou na zem spadl lidský prst. Řval jsem hrůzou. Máma mě objala a povídá: „To není prst, to je špička od rohlíku a ta je k jídlu.“

Můj strýc, její bratr, vstoupil do komunistické strany hned po válce a byl naprosto zaníceným komunistou. Vyprávěl, jak se setkal se svojí ženou Jarmilou na komunistickém pochodu mládeže v Praze, kde spolu nadšeně vyřvávali hesla propagující komunismus, a jak chtěli zničit ten hnusný, vykořisťovatelský a lidskou důstojnost ponižující kapitalismus.

„Milane, my jsme zažili válku a předválečnou zradu Západu a těm ideálům komunismu jsme opravdu věřili,“ hájil se vždy léta poté strýc, vysokoškolsky vzdělaný architekt. Kdykoliv jdu po jedné ulici na Slovanech v Plzni a vidím dům, který projektoval v duchu nové, zbytečnými buržoazními ozdobami nezátížené doby, vždycky si na něj vzpomenu. Je funkční, jednoduchý a připadá mi čím dál upřímnější.

Od chvíle, kdy jsem zažil šok z pádu kusu lidského těla na zem, se mi vždy po určité době opakuje hrůzný sen o obrovské kouli, která leží přede mnou a kolem které nic není, a já, maličký človíček, sám a sám před ní stojím a vím, že pokud se chci zachránit před smrtí, nezbývá mi, než tu obrovskou kouli spolknout. Ale přitom mi rozum říká, že je to naprosto nemožný úkol, protože

ta koule je daleko větší než moje huba, a když si ji do ní budu cpát, prasknou mi rty. A pak, jak ji budu polykat, roztrhne mi i krk, protože ta koule je přece logicky (!) daleko větší.

Ale něco mi zároveň říká, že můžu být zachráněn a že určitě existuje řešení, jak na tu kouli vyvrát, a že fyzikální zákony nemusí nutně platit.

Usilovně přemýšlím, lije mi pot z čela, hrůza se znásobuje, protože řešení asi zavčas nenajdu. Najednou se vzbudím, dýchám jako šílený, posadím se na posteli, mnu si oči a říkám si: „Do prdele s tou zasranou koulí!“

Jako malý jsem často krvácel. Jednou jsem se řízl do prstu při řezání samorostu, který jsem chtěl vystavit mámě v kuchyni. Krev se řinula a řinula a máma mi ránu obvázala, ale druhý den zase začala krváčet. Koukal jsem se z okna na dvůr, z prstu mi kapala krev na okenní rám a zasychala tam. Do zaschlých kapek jsem špendlíkem vybodala nápis „Má krev“. Zůstal tam čtyřicet pět let, a když jsem vloni přijel navštívit mámu, zírám, že nechala vyměnit okenní rámy a ten s mojí krví někdo někam odnesl a už se nikdy nedozvím, kde skončil.

Mí rodiče se přestěhovali do komunisty vybudovaného sídliště z malého domku, který jim prodal jakýsi podvodník za první republiky. Všechny zdi byly neustále prosáklé spodní vodou. Prodal jim domek samozřejmě v létě, kdy bylo sucho, a tudíž „zboží“ vypadalo dobře zabalené a suché.

Od narození jsem v tom vlhkém domě trpěl na záněty průdušek a otec se rozhodl požádat o dekret na byt. Vláda nechala stavět spoustu domů a zakládala nová „sídliště pro pracující lid“. Pracovník si podal žádost a po nějaké době dostal klíč od nového bytu. Ten náš byl na Slovanech v Plzni. Komunisté se tenkrát rozhodli, že nové domy budou vypadat jako paláce pro chudé pracující.

„Teď přišla doba pro nás, to my budeme bydlet v krásných a moderních bytech, tak jak jen buržoazie bydlela za první republiky,“ říkali a na náš dům pověsili úplně novou rudou ceduli s názvem „třída Budovatelů“.

Moje máma pořád v onom bytě bydlí a já dnes obdivuji, jak neuvěřitelně kvalitně je celý cihlový dům postavený. Bez větších problémů může přežít půl tisíciletí. Samozřejmě tehdejší komunistické vládě později začaly docházet zdroje na takové budovy a přešli na výstavbu laciných a nekvalitních panelových domů. Náš dům je z doby budovatelského nadšení, z nadšení lidí, kteří tenkrát věřili, že je možné vytvořit novou společnost bez ekonomických krizí a nezaměstnanosti, společnost věčného štěstí a sociální spravedlnosti.

Každý z jednotlivých vchodů do domu měl svého socialistického správce a na dveřích visela cedulka „Tento dům je v socialistické péči nájemníků“. O vytírání chodby a uklízení trávníku se starali všichni nájemníci rovným dílem. Na našem poschodí bydlel chirurg Neubart vedle číšníka Macha a soustružníka ze Škodovky Paura. Můj otec pracoval jako inženýr ve Škodovce.

Jednou nebo dvakrát týdně se všichni scházeli u doktora Neubarta, hráli bridž a šťastně se při tom chechtali. Nakukoval jsem jim přes ramena a pravidla jejich sídlištní hry mně byla nepochopitelná. U vedlejšího stolu sedával doktorův syn a jídal uvařenou rýži. A jak jsem ho pozoroval, naučil jsem se poté také vychutnávat tu obyčejnou, suchou rýži, pomalu ji nabírat na vidličku, vkládat do úst a říkat: „To je ale dobrota.“

Poprvé mě do školy doprovodila máma.

Přezul jsem se v šatně, šel do třídy a posadil se do lavice. Přišla krásná dlouhonohá blondýna v minisukni, posadila se na katedru a dala si pomalu nohu přes nohu. Už tenkrát jsem si říkal, jak asi vypadá ta dospělá píča pod její sukni.

Usmála se a řekla: „Vítejte, milí žáci, už brzy přejdeme ze socialismu do vyšší fáze dokonalosti společnosti a nastoupí komunismus. Všichni se už budeme mít jen dobře, peníze se zruší a všichni soudruzi budou tak uvědomějí, že si budou z krámu brát zadarmo jen tolik jídla, kolik budou nezbytně potřebovat, a prodavačky už nebudou prodavačky, nýbrž jen ‚podavačky‘ zboží.“

A udělila nám úkol: „Teď mi všichni nakreslíte sluníčko!“ Rozdala nám pastelky a papíry. Kluk, který seděl vedle mě, na papír nakreslil velký žlutý čtverec, protože měl z celého svého života mezi nekonečnými sídlištními krabicemi dojem, že je příroda pravouhelná.

„Je tohle sluníčko, děti?“ zeptala se učitelka.

„Ano!“ křičela třída.

„A proč?“

„Protože je žlutééé!“

V polovině padesátých let vláda učinila první krok ke komunismu. Jednoho dne vyhlásila, že je chleba zadarmo a že si každý má vzít jen, kolik potřebuje.

Ale lidé, kteří měli na vesnicích domácí zvířata, jezdili do krámu pro chleba s kárami, nakládali si na ně desítky bochníků a s nimi potom krmili své slepice a prasata.

A tak vláda vyhlásila, že je experimentu konec, že naši soudruzi nejsou ještě pořádně dostatečně uvědomějí a připravení pro komunismus a že zase budeme muset za chleba platit.

Bylo jaro a šefříky děsně voněly, sluníčko vysušovalo louže a já šel do školy a moc jsem se těšil, protože jsme měli dostat svoje první pionýrské šátky.

Stál jsem v řadě vedle dalších spolužáků, učitelka každému zavazovala kolem krku rudý šátek, pak přistoupila ke mně a řekla: „Milane, nastav krk.“ Já ho nastavil a za chvíli mě už hřál ten vřele přijatý kus rudé látky a komunistické propagandy.

Domů jsem šel velice pyšně a pozoroval, jestli si okolní chodci všimají mého rudého šátku. Na nebi kroužili ptáci, všechno bylo jakoby prozářené radostí

a nadšením, maminky měly zaparkovaná svá miminka v kočárcích podél domů a vařily obědy pro své socialistické muže a po celém sídlišti se hemžily děti.

Táta seděl doma u stolu a jedl. Přistoupil jsem k němu, aby viděl šátek, a on se jen tak letmo podíval a pak procedil: „To je strašný.“ Máma ho okřikla, aby mi nekazil radost. Šel jsem do svého pokoje, postavil se před zrcadlo a nechápal jsem, co je na rudém šátku strašného.

Večer jsem mámě oznámil, že chci být horníkem, protože nám ve škole povídali o jejich práci, jak krásně kutají to uhlí. Představoval jsem si, že budu pořád, každý den úžasně špinavý, jak ze mě bude téct pot, rozpouštět černou špínu, ta bude tvořit líbivé obrazce na mém nahém těle a vůbec mi nebude zima, protože tam dole v šachtě je prý příjemné teplíčko.

Máma se posadila do našeho nového zeleného křesla stylu Brusel a zeptala se: „A nechceš být radši lesníkem? Ten chodí na čerstvém vzduchu.“

Šel jsem spát a před usnutím jsem uvažoval, že by ani ten lesník asi nebyl špatným povoláním, protože v lese rostou houby a v létě je tam zase pěkný chládek.

Otec přinesl naši první televizi.

Postavil ji na stolek do kouta v obýváku, z kapsy vytáhl troje ošklivé plastické brýle a pravil: „Kdykoliv se budeme na televizi koukat, musíme si chránit oči nebo oslepeme.“ A dodal: „Pořady vždy předem vybereme a jediné já můžu televizi zapnout.“

Večer jsme se posadili do křesel, táta šel k televizi, slavnostně otočil knoflíkem a po několika minutách se na obrazovce začalo cosi vlnit a my jsme zírali na náš první televizní program.

Na očích jsme měli televizní brýle, které zabarvovaly obrazovku dohněda, a hnědá hlasatelka říkala, že se teď zaposloucháme do opery v Národním divadle. Za chvíli už na jevišti stáli hnědí herci a pěli, ale mně připadalo, že jenom ječí a není jim vůbec rozumět. Vůbec mě to nebavilo. Najednou se obraz zkroutil a ztmavl a za chvíli se na obrazovce objevila cedule „Omluvte poruchu ve vysílání“, a to se mi začalo líbit, až jsem se jízlivě rozchechtal, že už ti ječící zpěváci nemůžou dál vřeštět.

V té době televize vysílala jen živě, takže na ně asi režisér zařval, ať si dají pauzu, že se opravuje technika. Pěvci si nejspíš zapálili cigárka a čekali. Pak režisér zavelel „Jedem!“ a oni pokračovali ve zpěvu tam, kde přestali, ale to už se mi zavíraly oči a usnul jsem jako špalek.

Náš soused Paur, komunista a soustružník ze Škodovky, měl syna Honzu, se kterým jsem se kamarádil. Každou sobotu jsme spolu ve sklepě hráli divadlo pro ostatní děti z bloku.

Obecenstvo sedí na schodech vedoucích do sklepa. Já otevřu dveře, nastupuju na scénu a zakvílím: „Konec světa se blíží, prchejte!“ Honza buší tyčí do vyřazeného prádelního kotle a já zase: „Smrt se blíží, prchejte!“ A do toho začne vyvádět domovnice... „Domovnice se blíží, prchejte!“ volám a všichni diváci prchají ze sklepa, protože socialistická domovnice je pánem domu a nikdo jí v baráku nebude hrát tyjátr o budoucnosti lidstva.

Ve školní lavici vedle mě sedí Fulín. Jeho otec byl za války mezi partyzány a vypráví svému synovi vtipy o židech v koncentracích.

„Židé, půjdete domů,“ pošeptal mi Fulín do ucha při hodině češtiny, „hurá, hurá, křičí židé.“ Pak se na chvíli odmlčel a dodal: „Ale komínem!“ A já pořádně nerozuměl, co je na tom srandovního, a vůbec jsem nevěděl, kdo to byli židé, protože v naší škole jsme byli všichni úplně stejní a nikdo neměl žádné náboženství a minulost nám připadala jako zapomenutá v černobílých fotografiích učebnic a roztřesených, poškrábaných filmech.

Ale výlety s Fulínovým otcem se mi vždycky moc líbily. Odvedl nás na svoji zahradu za městem, tam vytáhl vzduchovku a všichni jsme se schovali za boudu. Za chvíli se na strom slétli vrabci, najednou praskla vzduchovka a jeden vrabec se řítí k zemi. A po něm následují další.

Pan Fulín všechny vrabce posbíral, oškubal z nich peří a dal je péct do trouby. My se posadili za starý zpráchnivělý stůl a on pravil: „Takhle jsme se přiživovali za války.“ A každému rozdal z pekáče malinké vrabčí stehýnko.

Jednou jsme při hodině tělocviků šplhali na tyč, objímali ji nohama a sjížděli dolů. Jak tak jedu dolů, celým tělem mi projel příjemný, dosud neznámý pocit. Dole jsem se posadil na prdel a vůbec jsem nevěděl, co se stalo. Ale že mi stál čurák, mi bylo divné. Doma jsem hned běžel na záchod a začal jsem si ho prohmatávat. K mému překvapení jsem měl pocit jako při klouzání po tyči. Tak jsem si pytlík prohmatával každý den. Jednou jsem si ho hladil a hladil, až jsem to nějak přehnal, protože koukám, že mi z něj vyteklo trochu „mlíka“. Bylo mi při tom báječně a hned jsem si pomyslel, že jsem objevil něco nevidaného. Vzpomněl jsem si, jak mě nějaký starší spolužák jednou poučil o „výrobě dětí“: „Prostě strčíš čuráka holce do píči a vychčiješ se do ní.“ Ale to mlíko mi do jeho teorie nějak nesedělo.

Můj kamarád Michal, který bydlel ve vedlejší vchodu, mi povídá: „Pojď do sklepa, já tě něco naučím.“

Tak jsme šli, otevřeli těžké pancéřové dveře a vstoupili do bludiště chodeb pod naším domem. Komunisté tam vybudovali protiatomový kryt, chránící nás před americkými atomovými bombami, které, jak nám ve škole často učitelé

vyprávěli, můžou přilétnout každou chvíli, protože američtí kapitalisté jsou strašně nenažraní a chamtiví a chtějí pomocí válek ovládnout celý svět.

Šli jsme až na konec jedné z chodeb a tam mi Michal řekl, abych si sundal kalhoty a vytáhl ptáka. Já už ale věděl, co chce dělat.

Za chvíli jsme tam oba stáli a ve slabé záři dvacetiwattových žárovek obalených pavučinami jsme si honili naše malá péra a já povídám Michalovi: „Já už na to dávno přišel.“ A on odpověděl: „Já taky.“ Tak jsme pokračovali. Michal občas popsal pučící kozy spolužačky Bártové z naší třídy, já jsem dodal popis její kundy a oba jsme si představovali, jak tam s námi je a honí nám ty ptáky. Pak Michal silně vydechl, vystříkl semeno na betonovou podlahu hned vedle hromádky jedu na krysy a nápisu „Pozor jed – životu nebezpečno!“ . Prach se trochu rozvířil a po podlaze spěchal vybledlý pavouk. Za chvíli to přišlo i na mě a výron následoval pavoučí stezku.

Pak jsme si utřeli ptáky do rukávů a po cestě zpět jsme si říkali, jak krásně jsme tu Bártovou vomrdali.

Večer jsem vzal tužku a papír a napsal jsem povídku:

Josef a Prachmen

Josef si vzal koště a šel vymetat prach.

Na půdě byl strašně černý a hustý prach, protože ten dům byl uprostřed hučícího zakouřeného města. Začal zametat prach a prach tvořil obrovské mraky, které kroužily mezi trámy.

Najednou uslyšel, že ze země někdo křičí. Sehnul se a rozhlížel se dokola. Žárovka byla na půdě slabá, ale přece cosi zahlédl. Od trámů přicházela malá černá figurka a zoufale mávala rukama. Když přišla až k Josefovi, řekla: „Jsem Prachmen, a jestli mi zameteš všechen prach, tak mě zničíš!“

„Tó bych nerad,“ zhrozil se Josef, „to bych skutečně nerad, ale mohl byste mi vysvětlit, proč bych vás zničil?“

„Tó je jednoduché,“ vykřikl Prachmen. „Kdyby nebyly trámy pokryté krásným prachem, kdyby chuchvalce prachu nevisely z tašek a nepadaly do prastarých pavučin plných mrtvých much a můr, kdybych v nocích nemohl dlouhé hodiny tančit v závějích prachu tak, až se prach víří, zmítá se a odplouvá společně s průvanem, kdyby prostor nebyl plný voňavého prachu, tak bych zemřel žalem.“

„Tak to já tedy nebudu zametat!“ honem povídá Josef, „a jestli chcete, pojďte se mnou dolů na chleba se sádlem.“

A tak šli a od té doby byli nejlepšími přáteli, protože Josef taky moc čistý být neuměl.

Někdo nechal stát bednu od nového piana na chodbě v přízemí. Když jsme s Michalem přišli ze školy, hned jsme si řekli, že si v té bedně nahoníme ptáky.

Tak jsme do ní vlezli, školní tašky jsme nechali na chodbě, zabouchli jsme za sebou víko, posadili se a Michal povídá: „Co kdybych ho nejdřív nahonil tobě a ty pak mně?“ „To je supr nápad,“ souhlasil jsem a zavřel oči, takže už jsem neviděl ani nitě světla prostupujícího škvírami mezi dřevěnými prkny. Michal mi ho vzal do ruky a já si představoval Bártovou, jak tam se mnou v té bedně sedí a honí mi ho, a netrvalo ani dvě minuty a už jsem vystříkl a spokojeně zavzdychal a schouil se do klubíčka. Michal se po chvíli dožaduje: „No a kdy ho nahoníš ty mně?“

Ale já jsem najednou vůbec neměl chuť mu ho honit, protože na mě padl děsný smutek a cítil jsem se, jako kdybychom přeskočili celý život a seděli už v rakvi. Michal se nasral a zařval: „Do prdele, já ti ho nahonil a ty mi ho teď nahonit nechceš?“ Vyskočil a praštil se do hlavy. Hned mu došlo, že jsme v oné bedně jako v pasti života, protože jakmile jsme vlezli dovnitř, zaklapl za námi zámek. Tak jsme tam seděli a vyčkávali a volali o pomoc jako o život, až najednou po několika hodinách jde kolem kamarád Daniel a povídá: „Do prdele, co děláte v tej bedně?“ A otevřel nám a my jsme vylezli a povídáme mu: „Nechceš naučit něco do života?“

Od té doby jsme si je honili ve třech.

Čím déle jsme chodili do socialistické školy, tím víc se nám pod kůži vrylo, že se všechno musí dělat kolektivně a že by si lid měl vytvářet k životu společný prostor. Takže jsme si po nějakém čase společného honění čuráků řekli, že potřebujeme nějaké pohodlné a teplé místo.

Daniel měl starou babičku, která každý den chodila do zapadlé čtvrti v Plzni-Božkově. Říkalo se tam v Jerichu. Měla dvě místnosti v domě, který jim nechali komunisté po znárodnění jejich továrničky na nábytek zvané Benona.

Celá rodina se ze znárodnění majetku trochu pomátla a Danielova poloslepá babička denně vyrážela do ulic a hledala v odpadcích staré harampádí, které pak vláčela za sebou až do Jericha, kde ho uskladňovala. Asi pro budoucí časy, až se zase vrátí kapitalismus a všechno se to ku blahu firmy zužitkuje. Jericho byl úplně zapadlý kout božkovské čtvrti a téměř nikdo nevěděl, jak se tam dostat. Jako by se tam zastavil čas a všechno zamrzlo v roce 1948. Okolní zahrada byla zavalena šrotem a odpadky a uvnitř této změti hmoty stál starý rozpadající se dům, ve kterém žila tlustá nemocná stařena. Vycházela jen za noci a pomocí svých berlí, jejichž madla měla obalená hadry, se šourávala ke starému stěhovacímu vozu, který měl zpuchřelé prázdné pneumatiky a na boku nakreslený šťastný obličej nového majitele nábytku Benona. Uvnitř vozu pak trávil o svíče celé noci a k ránu se zase šouravě vracela do svého bytu.

My jsme se vždy snažili zjistit, co v tom voze celé ty noci dělá, a často jsme se tiše připlížili a hledali nějakou skulinu, skrze kterou bychom ji mohli pozorovat.

Ale jediné, co jsme mohli zahlédnout, bylo plápolavé malé světýlko svíčky, která jakoby uměle držaná při životě chtěla uchovat věčný plamen příštích časů, kdy někdo přijde, napumpuje pneumatiky stěhovacího vozu a vyrazí s novým voňavým nábytkem za dalšími šťastnými spotřebiteli.

Daniel přemluvil babičku, že si z jedné z místnosti uděláme klub mládeže. Celý den jsme pak vynášeli ohromné množství starých nepotřebných krámů, všechno jsme umyli a vymalovali stěny, vyprášili starý otoman a na zem jsme položili koberce.

Pak jsme si sedli kolem stolu uprostřed místnosti, všechno pořád úžasně vonělo tím letitým prachem, a začali jsme se dohadovat, jak se náš klub bude jmenovat. Michal povídá: „Jak víte, tak mně emigroval z republiky strejda a už psal, že je v americkém Oregonu. Psal, že prej je tam úplně jinej život, všichni se tam pořád jenom smějou.“ Vytáhl nádherný kalendář a my jsme v něm listovali a žasli nad oregonskými přírodními krásami a já si prohlížel zejména jeleny na horských loukách a zdálo se mi, že se také smějou... A protože se nám obrázky velmi líbily, domluvili jsme se, že se náš klub bude jmenovat Klub Oregon. Fotky z kalendáře jsme zarámovali a pověsili na stěny. Ale nějak jsme ten den už neměli chuť si ho honit, protože se při tom nedá smát.

Když jsme tam přišli příště, Michal prohlásil: „Nemáme žádnou inspiraci na honění, tím to je!“ Vzal jeden z těch obrázků na stěně a na opačnou stranu nalepil akt krásné ženy, který vytáhl z kapsy. Postupně jsme na všechny rubové strany obrázků nalepili nahé ženy a vždycky, když jsme přišli, obrazy jsme obrátili a pověsili zase zpět na stěny a ze všech stran na nás koukaly štíhlé dlouhonohé a dlouhomasé krásky šedesátých let a my jsme seděli na vyprášeném otomanu a všichni tři jsme si je honili a vychvalovali si, jaké k tomu máme pohodlí a neuvěřitelnou inspiraci.

Michal našel dokonce starou dřevěnou slánku a slavnostně navrhl: „Od této chvíle budeme střídat všechno naše vyhoněné semeno do této nádobky.“ Dno slánky se za nějaký čas rituálně pokrylo bílým práškem z milionů uschlých kolektivistických spermií. Při odchodech jsme nádobku s horami našich „umírajících dětí“, jak jsme tomu říkali, postavili na stůl jako slánku plnou soli života.

Následující sobotu jsme přišli a slánka ležela na židli vedle babiččina gauče a vedle ní se válel nedojedený krajíc chleba...

Ve škole nás pořád učila blondýna s dlouhýma nohama. Vždy se posadila na katedru tak, abychom jí viděli pod zatraceně krátkou sukni. Byla šedesátá léta a všechny holky chodily polonahé.

Doma jsem si vystříhl díru v kapse, a když zase vystavila své dlouhé nohy, protáhl jsem ruku dírou, nahmatal si čuráka a začal si ho nenápadně honit. Vtom jsem si všiml spolužáka Fulína, jak se rytmicky třese a má také ruku v kapse.

Tak jsme vždy spolu hleděli na blondýnu a vůbec jsme nevnímali, co povídá. Ale jednou, těsně před tím, než jsem se udělal, se mě zeptala: „Jakého rodu je slovo hon?“ Celý jsem zrudl, ale už bylo pozdě, ztuhl jsem a po stehně mi stékalo teplé sperma. Učitelka přehodila nohu přes nohu a pokračovala ve vyprávění o budoucnosti socialismu a nekonečném štěstí, které nás potkalo, že jsme se narodili ve svobodné zemi, kde jsme si všichni rovni a nikdo nás nevykořisťuje, protože všichni všechno společně vlastníme, a brzo vybudujeme společnost, ve které nebudou peníze a každý bude dostávat vše podle svých potřeb. Ve školním rozhlase začala hrát budovatelská píseň „Tak už máme, co jsme chtěli“ oznamující konec vyučování a já si běžel umýt stehno na záchod a říkal si, že moje soudružská potřeba je ta krásná dlouhonohá blondýna a že bych měl požádat soudruha ředitele, aby mi ji dali.

Na konci školního roku jsme celá třída jeli do školy v přírodě do hor a my kluci spali společně ve velké místnosti.

Po večerce nám dlouhonohá blondýna zavřela dveře od ložnice a zhasla světlo. Bylo ticho a jen cvrčkové z okolních luk ržáli tu svoji sexuální píseň a vlahý vzduch proudil oknem do místnosti. Najednou Fulín povídá: „Nechcete všichni něco naučit?“ A spolužák Karel mu na to odpoví: „Myslíš, jak si honit čuráka?“

Za chvíli jsme všichni seděli na svých postelích a honili si usilovně ptáky a vzdechy mísící se s cvrčením tvořily zvukovou skladbu, kterou by nikdy nezkomponoval ani John Cage. Okolní hory zamyšleně mlčely a my postupně vypouštěli svá semena. Ta stékala z vrcholků do nížin, aby se vsákla do úrodné půdy a vzklíčila.

Cítili jsme, že začínáme konečně žít své vlastní životy.

O prázdninách jsme jezdili já a můj kamarád Daniel na kole na vandry. Za socialismu prakticky neexistovala násilná kriminalita, takže nás rodiče bez obav pouštěli samotné cestovat po kraji.

Měli jsme v povědomí onu ideologii spravedlivé společnosti. Chtěli jsme „bohatým brát a chudým dávat“. Jazyk, který nás socialistická společnost naučila a kterým jsme od té doby mysleli, byl postaven na zájmenu „my“, a ne „já“.

Na vesnicích byly socialistické samoobsluhy se smíšeným zbožím a my jsme si říkali, že to zboží je drahé a že na to ubozí vesničtí chudáci nemají peníze. Tak jsme se pozvolna naučili zboží krást.

Zatímco se Daniel vždy na něco vypytał paní prodavačky, já si mezitím cpal všemožné věci z regálů do kapes a pod bundu. Daniel koupil jedno lízátko a volným krokem jsme z prodejny odešli.

Pak jsme vše nakradené rozdávali lidem po cestě.

V jedné z prodejen mají velikou krabici lékařských teploměrů. Nacpu si jimi plné kapsy a ujíždíme pryč. Na kraji další vesnice stojí za plotem obrostlým kvetoucím svlačcem jakýsi stařeček, pohledem už zahleděný do věčnosti. Užívá si letního sluníčka.

Zahlédnu ho, slézám z kola. Daniel také seskočí a pomalu k němu kráčíme přes silnici.

Dědeček si hladí rukou vous, letní větřík mu načechravá vlasy. Zastavíme se před ním a já, jako hrdina z dávných bájí, sáhnu do kapsy, vytáhnu tři lékařské teploměry a říkám: „Tady máte od nás dar, dobrý muži!“ A vtisknu mu je do dlaně.

Pak zase nasedneme na kola, odjíždíme. Já se ještě ohlédnu a vidím, jak tam ten stařeček pořád stojí s nataženou rukou, drží tři teploměry a nechápavě za námi hledí.

Ale s každým novým lupem jsme se dostávali do většího a většího opojení z kradení. Už jsme se vždycy nemohli dočkat, až se na obzoru objeví další víska. Hned jsme přidávali tempo, dohadovali se, jaká asi tak bude nová samoobsluha a jak se zase napakujeme...

Přijeli jsme do Neuraz u Nepomuka.

Vejdeme do samoobsluhy, která je zatočena do L, takže prodavačka nemůže vidět za roh. Celým tělem mně projíždí blažený pocit. Vydávám se za roh, za chvíli se pakují desítkami drahých čokolád a jak nadutý odcházím z prodejny následován Danielem.

Jedeme za vesnicí k místnímu rybníku. Vysypu všechny čokolády na zem a najednou mě napadne, že by se s nimi daly dělat krásné žabky. Rozpráhnou se, jedna za druhou ty čokolády kluští po hladině rybníka a potápějí se uprostřed jako topící se lidé. Tu mi však hlavou probleskne myšlenka, že s našimi krádežemi už asi něco není v pořádku. Že už nekrademe proto, abychom dávali chudým, ale kvůli tomu, že nám to přináší neuvěřitelně příjemný a omamný pocit štěstí. Svléknul jsem se donaha, skočil do rybníka a plaval doprostřed. Tam jsem se nadechl, potopil se pod hladinu a snažil se dostat až k samému dnu, na kterém ležely mrtvé čokolády. Ale nic jsem tam neviděl, protože voda byla tmavě zelená. V hlavě mi brnklo, že bych tam pod vodou měl už zůstat. Zatnul jsem zuby, snažil jsem se zadržovat dech, co nejdéle to šlo. Už se mi začala točit hlava. Náhle mě ale pud sebezáchovy uštknul do mozku a v panice jsem se snažil dostat nad hladinu...

Když jsem vynořil hlavu a zuřivě vdechoval čistý vzduch, viděl jsem tu krásu kolem, modrá šídla vznášející se nad hladinou, žlutě kvetoucí leknín při břehu a lány obilí kolem rybníka.

Doplaval jsem na břeh a povídám Danielovi, který si ničeho nevšiml: „No, nevím, jestli se ryby někdy naučí rozbalovat staniol na čokoládách.“

Na podzim jsme chodili na lup kaktusů, protože si Daniel vymyslel, že budeme mít obrovský skleník na zahradě jeho babičky.

Jedno z rozsáhlých státních zahradnictví bylo za Starým Plzencem.

Počkali jsme vždy až na půlnoc, oblékli se do černých šatů, připlížili se ke skleníku a naslouchali.

Těsně před plotem jsme se pokaždé vysrali, protože jsme měli hrozný strach. Ale touha po napětí z kradení byla silnější. Kleštěmi jsme vystříhali díru v plotě, připlazili se až ke skleníku a chvíli házeli malé kamínky na jeho tabulky, abychom zjistili, jestli tam náhodou nespí zahradník. Pak jsme vyškrábali tmel na tabulce, vyjmuli ji a dírou jsme vlezli dovnitř.

Bylo tam vždycky příjemně vytopeno a vůně tisíců kaktusů byla jako med tekoucí do nosu. Chvíli jsme tam stáli, užívali si okamžik nebezpečí a vítězství. Pak jsme vyndali z batohu pytle, začali zběsile vytrhávat velké kaktusy a cpát je do pytlů.

Protože tam bylo velmi málo světla a nedaleká pouliční lampa vrhala matné světlo, vůbec jsme nevěděli, jaké kaktusy vlastně krademe. Když byly pytle plné, odplížili jsme se a nasedli na kola.

Při prvním lupu mi podal Daniel jakýsi malý pytlík a povídá: „To je pepř, budeme ho sypat za sebou, ať nás nevypátrají policejní psi.“

Jedeme z kopce pryč z vesnice a nemůžeme se dočkat, jak budeme u Daniela ve skleníku vyndávat kaktusy z pytlů a křičet: „Jůůů, to je leninghausii a to je biskupská čepice, a strašně velká, ta musela růst tak padesát let!“

V černé kronice jsme se dočetli, že někdo opakovaně vykradl vzácné, takzvané matiční kaktusy ze státního skleníku a že policie je na stopě pachatelů.

Několik dní jsme s Danielem seděli doma a trásli se, jestli na nás přijdou a celý náš život se bude ubírat jinou cestou, protože nás vyhodí ze školy, pošlou do polepšovny a už navždy budeme mít v kádrovém spisu, že jsme ukradli kaktusy socialistickému hospodářství, podkopali důvěru ostatních soudruhů, a tudíž si zasloužíme být na pranýři před očima celého soudružského kolektivu...

V létě jsem vždycky trávil čas prázdnin v maličké vsi Klikařově, kde bydlela moje babička Filoména, a pomáhal jsem s hospodářstvím.

Od rána jsem pásával krávu. K rohům měla přikovaný řetěz, který byl druhým koncem přivázaný k její levé noze, takže musela mít celý den sklopenou hlavu a jen a jen uřezávat svými žlutými zuby trávu. Když chtěla popojít, vždy jako chromá poskočila.

Mně se jí jednou tak zželelo, že jsem ten řetěz odvázal. Kráva zvedla hlavu k obloze, zatřásla s ní, spokojeně zabučela, proběhla se dokolečka a zase se dál pásala. Byl nádherný letní den. Ležel jsem na pastvě na drahách, koukal se také do nebe, až jsem usnul. Najednou mě vzbudí řev sousedů: „Proboha, který idiot

pustil tu krávu do pole? Koukněte se, jak to tady zválcovala!“ Za ohradou vidím sousedy, jak zápasí s mojí krávou a jak jí znovu vážou řetěz k noze, aby nemohla volně běhat a aby jen se sklopenou hlavou vyráběla mléko.

Opit znalostmi ze socialistické školy jsem dědu Mukenšnábla, druha mojí babičky, začal učit algebru.

On ale nechápal a já mu vždy říkal: „To je tím, že jsi vyrostl za toho kapitalismu, kdy jste vy chudí nedostali žádné vzdělání. Podívej se, rovnice o jedné neznámé se dá snadno vyřešit, rozumíš?“

Děd Mukenšnábl se pousmál a povídá mi: „Jestlipak víš, Milánku, že já jsem vstoupil do komunistické strany jako jeden z prvních už v jednadvacátém roce?“

Nevěděl jsem, o čem mluví. Mávl jsem rukou a vzdal se jeho vyučování. Raději jsem šel do místního obchodu, kde se prodávaly jen naprosto základní potřeby, jako sůl, čaj, chleba, káva, koření, mouka, sirky, svíčky... To proto, že byli všichni vesničané téměř soběstační v zásobování jídlem. Šaty si kupovali, až když se na nich ty staré naprosto rozpadly. Pro nové si slavnostně dojezili do okresního města.

Vešel jsem a ve své mladé nadutosti městského socialistického učence a pravil: „Dejte mně kilo chloridu sodného.“

„Co že chceš?“ odpověděla prodavačka v květovaném šátku.

„No, povídám chlorid sodný, vy nevíte, co to je?“

„To jsem nikdy neslyšela, co to je?“

Vítězoslavně odvětim: „Tak já vám to řeknu postaru. To je sůl!“

Večer mi babička před spaním povídá: „Proč jsi urážel naši prodavačku, vždyť jsi si tu sůl ani nekoupil...“

Až do usnutí jsem přemýšlel, proč jsem si o ni říkal, když jsem ji vlastně vůbec nepotřeboval.

Babička měla jedno staré rádio. Vždy mi kladla na srdce, abych síťový vypínač pouštěl pomalu. „Aby elektřina nevběhla do toho rádia příliš rychle, protože se potom lampy zlobí a rádio hraje špatně.“

„Ale babi,“ říkal jsem jí, „to je jako s tou solí...“ Ale pak jsem se odmlčel a zaposlouchal se, jak staré rádio vyhrává „Jó, Babeta šla do světa a děs aby to spral“.

Babička vyprávěla, jak před lety musela obelstít Mukenšnábla, protože nechťel zavádět do chalupy elektrický proud, neb říkal, že když je tma, tak se má spát a sluníčko nám ráno posvítí zadarmo na všechno, co chceme v životě vidět.

Tak pozvala elektrikáře.

Děd Mukenšnábl odešel za rozbřesku na pole s kosou na rameni, a když se vrátil, už na stropě v sednici visela jedna osamocená žárovka. Babi ji po setmění

nečekaně rozsvítila. Děd seděl nehnutě za stolem a povídá: „Do prdele, moje milá bábo, já jsem přesvědčený komunista a nepotřebuji připomínat biblické citáty o stvoření světa.“

Ale od té doby si večer četl z Rudého práva, ráno si přispával a začal chodit později na pole místního jednotného zemědělského družstva.

Měl krásnou černou kočku, která na něj vždycky čekala před chalupou na cestě. Když se vracel z celodenní dřiny na poli, lísala se mu k nohám a on jí vždy povídá: „Běž, mrcho, a chyt si nějakou myš, na co si myslíš, že tě máme?“ Ale pak jí pokaždé nalil do špinavé mističky, ležící vedle stáje, trochu čerstvě nadojeného mléka.

Jednoho dne kočka ochrnula na zadní nohu.

Mukenšnábl přichází jako každý den k domovu. Kočka tam nesedí a nevíta ho, protože leží na slámě u krávy. On tedy povídá: „Tak už to máš za sebou.“ Vezme ochrnutou kočku a silným klackem jí jednou ranou přerazí vaz.

Běžím se podívat, co se děje, protože na mě babička křičí: „Nechoď teď, proboha, do kuchyně, já se na to nemůžu koukat!“

Děd Mukenšnábl po vzoru všech svých rolnických předků mrtvou kočku hodí do vroucí vody a po chvíli, když je uvařená, ji odnese jako potravu slepicím.

Druhý den jím čerstvá vejíčka. Jak loupám skořápku, pozoruji, jestli na žloutku nebudou nějaké mladoučké kočičí chlupy.

V té malé více lidí žili po staletí v drastické harmonii s přírodou a jejími zákony.

Sousedka Luňáková měla muže notorického opilce. Večer se vždy vypařil, šel do hospody v sousední vesnici, tam se děsně ožral a po cestě domů usnul v příkopu.

Jak jsme sedávali pod novou žárovkou, každý večer slyšíme drkotat kola káry kolem našeho okna a babička povídá: „Aaa, to už zase veze Luňáková muže domů, aby ho převrátila do postele.“

Ráno se přes sousední dvůr rozléhalo řvaní: „To už je naposledy, co pro tebe jedu s károu, ty prase vozřalý!“

Uprostřed následující zimy se sousedka Luňáková jedné noci rozhodla, že zhasne svoji žárovku a půjde spát. Když se ráno vzbudila, k chalupě přijel pohřební vůz a úředník v černém oděvu jí oznámil, že našli jejího muže zmrzlého mezi vesnicemi v příkopu.

Děd Mukenšnábl se rozhodl zabít slepici a udělat z ní polívku.

Pozoroval jsem ho, jak drží kdákající slepici na špalku, v druhé ruce má sekyru. Najednou mi povídá: „Pojď, ať se něco naučíš.“ Podává mi sekyru a do druhé ruky mi vtiskne pařáty rozčilující se slepice.

Nikdy jsem, kromě komárů, nikoho nezabil a najednou tam stojím, rozprahuji se, sekyra projíždí krkem slepice a zasekává se do špalku. Jak se její tělo škubá, pařátem mě drápne do ruky. Pouštím bezhlavou slepici na zem. Ona se postaví na nohy a běží směrem k díře ve vratech vedoucích do kurníku. Ale netrefí se, ještě několikrát bezhlavě vyskočí proti práchnivým vratům od stodoly, než se svalí na zem...

Kape mi krev z ruky.

Mukenšnabl ke mně přistoupí a řekne: „Ukaž to.“ Pak vytáhne z kalhot obrovského, starého, svaštělého čuráka, přistrčí pod něj moji ruku. Fascinován držím a najednou cítím, jak mi po ní teče teplá tmavě žlutá moč a Mukenšnabl pokračuje: „To bude dobrý, teď se ti to už nezanítí.“ Zasune pyj do špinavých roztrhaných kalhot a odchází do chalupy.

Stojím tam jako omráčený a přemýšlím, jak to tělo bez hlavy mohlo vědět, kterým směrem je kurník.

Cítím, že ani já nepotřebuju hlavu a že i moje pochcaná ruka asi přemýšlí o celé lidské existenci na této zeměkouli... A zdá se, od obzoru, se blíží hluboký rachot jakoby se valící obrovské koule.

Následující rok spadne Mukenšnabl ze žebříku při nakládání státního kolektivistického sena na půdu kolektivistické stodoly.

Toho dne už nikdo nechce dělat, protože je v televizi fotbal. Předseda si už pořídil televizi a všichni se u nich sešli.

Mukenšnabl tam leží na zemi, má zlámané kosti a jeho tělo asi přemýšlí o tom, jak se celé odevzdá vařící vodě...

Jedu s rodiči v našem novém bledě modrém autě Škoda Octavia na jeho pohřeb. Koukám z okénka na přední modrou kapotu a moc bych si přál, aby byla žlutá.

Otec jednoho dne nečekaně dostal zvláštní odměnu za svůj revoluční patent v oboru regulace elektrických motorů a zachránil tím celou novou konstrukci elektrických lokomotiv, které se porouchávaly.

I za socialismu byla v zákonech zakotvena klauzule, že vynálezci patří jedno procento z úspor. Když to soudruzi v továrně, kde otec pracoval, vypočítali, bylo to najednou na princip rovnosti v socialismu příliš mnoho peněz. Někteří soudruzi protestovali, že to bude vytvářet sváry mezi lidmi, když bude někdo najednou mít mnohem víc než ostatní. I jen náš soused z poschodí, chirurg Neubart, měl asi dvakrát tak větší plat než dělník v továrně.

Ale protože už nastupovala v Československu šedesátá léta a všude se začalo mluvit o nových koncepcích socialismu, nazývaných „socialismus s lidskou tváří“, nakonec mému otci dali asi sedmdesát tisíc korun.

Otec přišel domů a zařval na mě: „Pojď ke mně do pokoje!“

A jak jsem tam vstoupil, otec vyndal z tašky veliký balík peněz a vyhodil je ke stropu. Stokorunové bankovky se zvolna snášely k zemi na koberec a pokryly většinu podlahy.

Ještě chvíli jsme oba zírali na to nadělení.

Najednou se otec začal strašně chechtat a chechtal se pořád víc a víc a pak zařval: „Ať jdou ti komouši do prdele s tím socialismem! V kapitalismu před komunistickou revolucí bych vydělával tisíckrát víc než teď a zavalil bych celou rodinu prachama!“

Trochu jsem nechápal, protože jsem měl pořád v mysli teorie o komunistické rovnosti, které mě naučili ve škole. O tom, jak už se brzo těch odporných a špinavých peněz zbavíme.

Otec všechny bankovky posbíral a pořád ještě něco mumlal o zasraném komunismu.

Všiml jsem si, že pod postelí ještě asi tři zůstaly. Tak mu povídám: „A můžu si nechat, když tady ještě něco najdu?“

Otec se rozhlédl po podlaze a souhlasil. Zaplul jsem pod postel a vytáhl ty tři zatoulané stovky. Vůbec jsem nemohl uvěřit, že mám tolik peněz, protože jsem před tím žádné peníze nikdy neměl a najednou jsem měl na celé nové kolo.

Otec požádal o státní poradník na koupi auta. Když mu za několik měsíců zavolali z Mototechny, že na něj přišla řada, všichni jsme vyrazili si to nové vysněné auto koupit. Na výběr byly jen asi dva nebo tři typy aut v několika barvách. A jelikož jsme chtěli Octavii Super, nabídli nám modrou a ječivě žlutou.

Stáli jsme před dvěma auty zářícími novotou a mně se děsně líbila ta žlutá oktávie a žadonil jsem, ať ji koupí. Mámě se také líbila, ale otec nakonec pravil: „Žlutá je pro ženský, to by se mně lidi chechtali. Koupíme tu modrou.“

A tak jsme ten den odjízďeli z Mototechny v novém modrém autě. Zaparkovali jsme ho před naším domem na sídlišti a za chvíli se z oken vyvalily řady sousedů. Jelikož tam na celé ulici stálo jen to naše jediné auto, nesmírně ho obdivovaly. Vystoupil jsem a něžně jsem před celým tím publikem pohladil blatník a nade mnou se leskla rudá cedule s názvem naší ulice – třída Budovatelů. Zažíval jsem úplně nový pocit. Pocit bohatšího a vyvolenějšího v šedi davu. A cítil jsem, že se v tom skrývá jakási síla a moc.

Konečně jsme dorazili na pohřeb Mukenšnábla.

Vytrhl jsem se ze snění a otec mi povídá: „Když budeš čumět do blba, tak zpitomíš, pojď a vzbud' se do života!“

Vešli jsme do vesnické chalupy, babi nás přivítala s pláčem a povídá: „Pojďte se podívat, vypadá jako živý.“

Na kuchyňském stole ležela rakev. V ní spočíval děd Mukenšnábl s červeně

namalovanými tvářemi. Kolem se tísnila skoro celá vesnice a povídali si o jeho životě. Jak to měl v mládí těžké, jak musel dřít u sedláků, ale pak že za války podporoval komunisty a hned se k nim dal, jak byl šťastný, že ta jeho strana zvítězila v poválečných volbách, jak byl nadšený do kolektivizace zemědělství a na komunistických schůzích mluvil o lepší, spravedlivé společnosti, kde nebudeme jeden druhého vykořisťovat.

A jak jsem to poslouchal, tak mě napadlo, jestli ti vesničtí lidé vědí, že se u nás ve velkém městě už mluví o tom, že kolektivizace a celé to nadšení do komunismu bylo vlastně přehnané, jak musíme nechat lidi vlastnit trochu privátního majetku, a ne to všechno dát do jedné kádě, jako to dělali husité v Táboře. Protože když lidé všechno vlastní kolektivně, zleniví a přestanou pracovat a kolektivní majetek zušlechťovat.

Byl jsem z toho poněkud zmatený, protože jsem si pamatoval, jak Mukenšnábl od rána do večera dřel v jednotném zemědělském družstvu a jak tam při práci pod stohem sena i zemřel.

A babi mezitím roznášela na malých bílých talířcích horké párky. Nabízela je lidem stojícím kolem rakve a přitom vykřikovala: „A tady máte hořčici, ať si je vychutnáte!“

Lidem praskaly nožičky párků mezi zuby a sem tam vystříkl tuk. Všiml jsem si, že jedna kapka přistála na rudé tváři mrtvého Mukenšnábla a jakoby trochu zežloutla.

Ale za chvíli už tok řeči kolem mě začal splývat v jednu řeku času, tváře všech se začaly rozmazávat a jen vůně párků se linula sednicí...

Pak někdo zařval: „Muzikanti jsou tady!“

Všichni dojedli párky, vzali děda i s rakví a vynesli ho na dvůr, položili do pohřebního vozu taženého koňmi a celé procesí, doprovázené falešně hrající dechovkou, se vypravilo do Neuraz na hřbitov. Cestou jsme minuli místo, kde umrzl soused Luňák.

Spustili rakev do hrobu. Přemýšlel jsem, jestli má Mukenšnábl v močovém měchýři ještě trochu moči. Někdo mi podal hrstku hlíny a já ji hodil na rakev spočívající už hluboko v zemi. Ozval se mně dobře známý dunivý zvuk.

TUK KOLEM PASU

Pražské jaro šedesátých let, jak se nazýval obrodný proces, začalo nabírat na obrátkách a vláda vyhlášovala stále odvážnější myšlenky na vytvoření nového systému, kde bychom se sice pořád dělili o téměř všechno, ale ti schopnější a pracovitější by měli možnost se víc obohatit a dokonce i vlastnit malé firmičky.

Všichni cítili, že se něco zásadního mění, že nový svěží vítr duje do ztuhlých socialistických plachet. Vypadalo to, že se dospělí více smějí a krácejí po ulicích nějak tanečněji. Obchody zaplavilo více barev, auta už byla i červená a zelená. Prohlížel jsem si svůj chudounký šatník a zeptal se mámy, jestli by mi neušila zářivě žlutou bundu z pytloviny, kterou jsem ten den viděl v obchodě s textilním zbožím. Ukázal jsem jí vystřiženou fotku dlouhovlasého mladíka, stojícího na londýnské ulici, oblečeného do bundy mých snů.

„Tak běž koupit tu pytlovinu,“ řekla máma. Když jsem ji přinesl, sedla k šicímu stroji a šila a šila. Najednou zaječela, protože si přišila i vlastní prst a trochu krve skáplo na moji bundu. Táta seběhl na ulici a vysál hadičkou z nádrže trochu benzínu z našeho nového auta a skvrnu vyčistil.

Když máma došla, hned jsem si novou bundu navlékl a šel se projít kolem našeho auta a představoval si, že na mě všichni z celého sídliště hledí a říkají si, co je to za nového mladíka mezi námi, vždyť nemá stejnou bundu jako my všichni.

Tím pro mě začalo pražské jaro.

Ten rok jsem dostal k Vánocům svůj první magnetofon. Hned jsem s ním na Boží hod běžel ke své druhé babičce na Čechurov. Slavnostně jsem ho zapojil do zásuvky a ona se mě zeptala: „Co jsi to přinesl za bedýnku?“ Povídám jí: „To uvidíš, to je překvapení.“

Dal jsem jí mikrofon před pusu a požádal ji, aby mluvila.

„Proč mám najednou mluvit. Mluvit se má jen, když se chce něco říct,“ odpověděla.

Ale já to už nahrál a hned jí to přehrávám, ona poslouchá a povídá: „Co je to za tu paní v tom rádiu?“

„To jsi přece ty, babi, pokrok, né? Můžeš sama sebe slyšet.“

Ale babi pořád trvala na tom, že má jiný hlas. Zkusil jsem natočit sám sebe, a jak záznam přehrávám, ani já jsem se nemohl poznat. Ale babi do toho povídá:

„No, tady to jsi ty, tam jsi slyšet dobře.“

„Ne ne, to předtím jsi byla ty, tady to nějak zmátlo můj hlas.“

A ona povídá: „No jo, to už i za války to rádio zmátlo hlavy, já si pamatuju na Goebbelsovy proslovy.“

S kamarádem Jaroslavem jsme začali natáčet na můj nový magnetofon vlastní rozhlasové hry a různé povídky. Objevil jsem, že se výstup z magnetofonu dá zapojit dozadu do rádia a pak zní všechno jako skutečné rozhlasové vysílání. Když jsme dokončili jednu z povídek, vyhlásil jsem mezi ostatní děti na sídlišti, že se bude vysílat v rádiu.

Všichni se v určený čas sešli u nás doma a sedli si na koberec. Podíval jsem se na hodinky a říkám: „No, už je čas pustit rádio, teď by to mělo začít.“

Tajně jsem pod postelí zmáčkl tlačítko přehrávání na magnetofonu. Z rádia se rozezněly hlasy, všichni seděli a ohromeně poslouchali naši zdramatizovanou povídku, protože mluvit z rádia mohli jen státem schválení polobozi. Cítil jsem se jako slavný herec.

Bártová s krásnýma nohama mi hned povídá, že si spolu můžeme někdy někam vyrazit na kole.

Ale s Bártovou jsem nikdy nikam nejel, protože jsem neměl patřičnou odvalu a bál se, že by mě začala možná líbat a stahovat mi kalhoty.

Kamarád nás vzal na rockový koncert v Plasích.

Tančíme na rozblácené místní louce, z pódia se line neumělý big beat, hlas zpěváků se chraplavě valí z reprobeden, vůbec není rozumět, o čem zpívají.

Na mě se přilepí nějaká tlustá starší holka a začneme spolu tancovat. Po koncertu s ní jdu na chatu stojící opodál v lese.

Vstoupili jsme do petrolejem nasáklé dřevěné místnosti. Úplně se mi sevře žaludek strachem, mám chuť utéct a schovat se někde do křoví. Ale ona mě vezme za ruku a řekne: „Pojď a nestůj tady!“ A odvede mě k jakési zatuchlé posteli, začne se svlíkat a já na ni v šoku hledím a všechny mé plány, jak se budu chovat, až budu mít příležitost si poprvé zašoustat, se mi hrouťí a vůbec nevím, co mám dělat. Ona už je úplně nahá a kolem pasu má ošklivé tukové záhyby. Rozepne mi knoflíky u košile, svlékne ji, pak mi sundá i kalhoty a trenýrky. Celý se začínám třást a jenom říkám: „Tady je nějaká zima, že jo?“ Ona se pousměje, vtáhne mě k sobě pod peřinu, začne mi hladit čuráka a já mám šílený strach, že vystříknu, než se do ní dostanu. Ale ona houkne: „Lehni si na mě.“ A tak se na ni vyšplhám, a jak si nahmatám čuráka a snažím se ho zasunout do té po léta vysněné kundy, tak pořad narážím jen a jen na její studené maso a ona se najednou rozesměje a povídá: „Co mně ho pořad cpeš do prdele?“ Vezme ho do ruky a já cítím, jak se bořím do něčeho vlhkého a teplého a daleko a daleko rozměrupnějšího, než je můj čurák. Ale je to moc příjemný. Instinktivně začnu pohybovat prdelí a za malou chvíli jí říkám: „Já už to nevydržím.“ A ona povídá: „To je dobrý, to já znám.“ Mám dojem, že do ní vystříknu během té jedné jediné chvíle všechno semeno, co jsem doposavad vystříkal od začátku honění, úplně mně podklesnou ruce, zabořím nos mezi její velká prsa, která

se mi ale vůbec nelíbí, a pak se převalím na záda, zírám do šedivého stropu. Chce se mi utéct ještě víc než předtím. Chci být zase svobodný a volný, ale ona mě začíná obepínat rukama a mně je to najednou hrozně nepříjemný a odporný a chci být sám, protože ji vůbec nemiluju a vím, že bych ji nikdy milovat nemohl. Naštěstí přichází do chaty několik dalších kámošů a zapalují si v kuchyni cigarety. Vyklouznu z postele a říkám jí, že se musím jít vychcat. Obleču se a už se k ní nevrátím.

Po mejdanu nás odváží starší kámoš svou oktávií. Už se začíná rozednívat a nad trávou se povalují chuchvalce mlhy. Jak od chaty odjíždíme, ještě se ohlédnu a najednou vidím, že před ní stojí moje tlustá, mnohem starší holka, skoro celá ponořená ve studené bílé mlze, a mává mi na rozloučenou.

Celý zážitek mi připadal jako krátký sen, který bych měl snít daleko později. Zase jsem se vrátil do svého „nevinného“ dětství a jen neustálé loudění kámošů, abych jim vyprávěl, jaké to je „mrdat“, mi tu noc opakovaně připomínalo.

Všichni jsme si začínali užívat větší svobody.

V kinech se hrály nejlepší americké filmy o vzpourách černochů proti utlačování a bezpráví, o boji americké mládeže za lidská práva, o protestech proti válce ve Vietnamu a také řada filmů „české nové vlny“.

Ve vedlejší ulici otevřeli panoramatické kino Eden a my jsme žasli nad realitou války a přírodních jevů.

V televizi nám ukazovali černobílý život v Americe a všichni o něm mluvili. Každý den někdo přicházel s novou ideou, jak zlepšit a zlidštit náš socialismus. Hodně se diskutovalo, proč v té Americe zastřelili M. L. Kinga a jak my, svět socialismu, držíme s jihoafrickým revolučním lidem.

Koupil jsem si sluneční brýle, jaké měl Robert Kennedy v jakémisi televizním pořadu. Připadal jsem si jako on a mohl jsem si nepozorovaně prohlížet nohy každé krásné holky, která šla po ulici, protože se sukně zkrátily téměř až pod prdel, a to bylo báječné!

V Plzni otevřeli obrovskou celosvětovou potravinářskou výstavu Expo Plzeň. Přelézali jsme tajně ploty, abychom nemuseli platit vstupné, a procházeli všechny pavilony. Někdy jsme se vraceli i několikrát, protože tam nabízeli ochutnávky různých exotických jídel.

Jeden pavilon si otevřela i firma Coca-Cola.

Vpadli jsem tam s Honzou a uhlažený pan ve smokingu se na nás usmál a dal nám každému zadarmo naši první plechovku Coca-Coly.

Nemohli jsme uvěřit, že máme pravou americkou limonádu, a nesli jsme si ji šťastně domů. Celou cestu jsme civěli na obal plechovek a připadal nám

fantastický. Doma jsme si sedli ke stolu, který se používal jen ke štedrovečerní večeři. S výbuchem jsme otevřeli zteplanou Coca-Colu a vyvalilo se moře bublin. Přiložili jsme plechovky k ústům, přivřeli oči, zvolna se napili a hned se z nás vydralo to, co jsme už dávno chtěli vykřiknout: „No to je dobrota, to je nádhera!“ A pomalounku, doušek po doušku, jsme ochutnávali tu neznámou americkou svobodu a zapomínali na učení svých komunistických učitelů. Už jsme jim přestali věřit, opiti bublinami. Žluté limonády s porcelánovými uzávěry našeho komunistického dětství to prohrávaly.

A Beatles a Rolling Stones nám poslali dlouhé vlasy. Místní socialističtí holiči pak celé dny jen seděli na svých opuštěných holičských křeslech a četli si knihy. Bylo jim jedno, jestli mají zákazníky nebo ne, protože byli placení státem, takže se jim móda dlouhých vlasů vlastně líbila.

Nadšeně jsme podporovali hippies hnutí v Americe, začali jsme nosit mírové znaky na tričkách, byli jsme také proti válce ve Vietnamu a vůbec proti tomu všemu nesmyslnému zabíjení lidí ve válkách. Dlouhovlasá americká mládež svíjející se při rockové hudbě nám připadala jako protikomunistická a obličejem odvrácená od všech totalitních diktatur socialistických zemí.

Vypravil jsem se na návštěvu sestřenice Jany a vzal si své nové brýle.

Zazvonil jsem u ní doma. Otevřela a z očí se jí řinuly slzy.

Sundal jsem si brýle a plačící sestřenice mi povídá: „Zastřelili Roberta Kennedyho!“ A padla mi do náruče.

Vzal jsem ji dovnitř a celé odpoledne ji utěšoval, protože jsem věděl, že do něj byla až po uši zamilovaná.

Ale vůbec jsem nechápal, proč ho zastřelili, protože jsem si myslel, že tam střílejí jen černé lidi.

Najednou mi svět nepřipadal tak televizně černobílý.

Ale zatímco se Československo vzbouzelo z těžkého snu a začalo se nadechovat svěžího levicového západního větru, komunistické vedení v Moskvě se vůbec neveselilo a začalo kout plány, jak to naše „pražské jaro“ a „socialismus s lidskou tváří“ nějak přidusit a zašlapat, aby se nestalo příkladem pro ostatní socialistické státy kolem nás, a ty by se pak také začaly vzpírat sevření sovětské moci nad východní Evropou, a Sovětský svaz by začal ztrácet svoji „sféru vlivu“ a moc by se začala přesouvat do rukou kapitalistického protivníka.

Skončili jsme osmou třídu základní školy. S mým kamarádem Michalem jsme se rozhodli, že pojedeme koncem léta naposledy na pionýrský tábor. Měli jsme v plánu balit táborové holky, které se nám tam pěkně sjedou a budou s námi celé tři týdny. Tábory byly zadarmo a platila je vláda. Tak jsme se sbalili a vyrazili.

Hned první noc jsem si všiml, že na bočním prkně mé postele je vyrytá neznámou